ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 ՄՋՏ.
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 3 »
» » Գաւառաց » 6
Օտար երկիրներու » 2 1/2 Լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 5 դրուշ, երկու անգամի համար 2 դրուշ է. աւելի անգամներու համար գատ սակարկութիւն կը լինի:
ՄԷԿ մի թիւ 40 փարա արժանի:

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած յօդուածոց համար ծախսը Խմբագրութեան վրայ է:
Նամակները վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն Խմբագիր—Տնօրէնին պէտք ուղղել, Գալաթիա Անտարճըլար Ճատտէսի թիւ 193, Նորս խան, Մասիսի գրասենեակը:
Ձեռնա ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր:
Զարգացած նամակ, յօդուած, եա ետ չեն տրուիր:

ԱՌՈՒՏՆԵԴԻՆՆՈՒԹԵԱՆ 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՀԵՌԱԳԻՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս առաւօտ հասած հեռագիրք

Աթէնք 26 Նոյ.

Գաղղիական դեսպան Մայր կոմսն երէկ աստուստ Աթէնք հասաւ: Իտալիոյ միջնորդութեան ստեղծուելու Փ. Քումունդուրոսի, որոյ հետ երկար խօսակցութիւն մ'ունեցաւ: Հելլենական բանակին գումարն է այժմ 55,000 հոգի, Թեսալիոյ Տամբոյ դաշտին մէջ գտնուող Թուրք զօրաց թիւն է 4.800 հոգի:

Լոնտրա 26 Նոյ.

Նախարարութիւնն երէկ իրիկուան խորհուրդին մէջ որոշեց խորհրդարանին բացումը մինչև յունուարի սկիզբն յետաձգել:

Լոնտրա 26 Նոյեմ.

Անգլ. Թոն.		100 5/16
Օսմ.	»	11 1/8
Փոխ.	1865	12 1/2
»	1869	12 1/4
»	1871	68 3/4
»	1872	19 1/4
»	1873	12
»	1877	82 5/4
Պանք Օթոման		11 1/2
Ռուս. փոխ. 75ի		90 7/8
Եգիպտ. միացեալ		66 5/8
» արտօնեալ		93 1/4
Տայրա Սանիէ		74 5/8
Փոխ. Ռոչիլտ		97

Փարիզ, 26 Նոյեմ.

Օսմ. Թոն.	11,
» Երկաթուղի	53,75
Պանք Օթոման	559,57
Գաղղ. Թոն. 5 0/0	119,15
» » 3 0/0 Նոր	85,57

Վերջին թղթատարով եկած Եւրոպական լրագրաց մէջ հետևեալ հեռագրութիւնք և տեղեկութիւնք կը տեսնուին:

Բելգրատէն 16 Նոյ.

Կառավարութեան Միւսամէ լրագիրը կը յայտարարէ թէ վիեննայի Ռուսական և Օսմանեան դեսպանաց միջև եղած բանակցութեանց նկատմամբ լրագրաց մէջ հրատարակեալ լուրերն անհիմն են:

Պերլին 18 Նոյ.

Զօրքն կենաց դէմ դաւաճանութեան փորձ մ'եղած լինելուն լուրը սուտ կը հանուի:

Վիէննայէն կը գրեն Տէյլի Նիւզի թէ Պելկրատի Աւստրիական հիւպատոսը ծանուցեր է իւր կառավարութեան թէ Սերպիոյ և Ռուսիոյ միջև ծածուկ թղթակցութիւն մը կայ, որով Ռուսիա խոստացեր եղեր Սերպիոյ որ Աւստրիոյ ազդեցութիւնն ոչնչացնելու համար Պալքանեան դաշնակցութեան գլուխն անցնի:

Կը հաստատեն թէ Փ. Տը Հայմերլէ այս նիւթիս վրայ բացատրութիւն խնդրեր է Ռուսիոյ կառավարութենէն:

Պոմպայէն Անգլիական Ստանտարտ լրագրին ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քաշմիրի հիւսիսային կողմը գտնուող ցեղերն ապստամբութեան դրօշ պարզած են:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թէ՛ Բէյքոզու և թէ՛ Եւրոպական դեսպաններուն երէկ եկած հեռագիրներ կը ծանուցանէին թէ Գարահողցիք նոյն օրը Տուլցինեայ պիտի մտնեն: 2000 Գարաղաղցի զօրք Տուլցինեայի շրջակայ բարձունքը պիտի բռնեն եղեր Ալպանիացւոց պատահական յարձակման դիմադրելու

համար: Բայց մինչև այս ժամս ո՛րոշ լուր մը չկայ Գարադաղցւոց Տուլցինեայ մտնելուն կամ Թուրքիոյ և Գարադաղի միջև կնքուելիք պայմանագրին ստորագրուելուն նկատմամբ: Կ'ըսուի թէ Օսմ. և Գարադաղցի զօրքերն ժամանակ մը ի միասին պիտի գրաւեն զՏուլցինեայ:

Տէյլի Նիւզ փաշան այս անգամ Տուլցինեայ մասին ժամանակ հետևեալ խնամով յայտարարութիւն մ'ըրեր է ըսելով.

«Ի. Գլադ սթոնի մի վերջնական է. պայմանք անկիցոյ Ալպանիացւոց Զօրավար Ռիզա և Տէրվիշ, որոց ամէն պատասխանատուն կը միաբանեն ընդդիմանալ վեհ. Սուլթանին հրամանին:

«Այս վերջին պարագային մէջ խառնութիւն պիտի գործածեմ այն խաղաղ իշխանութեանց դէմ տուած է ինձ պաշտպան միջոցը:

«Եթէ, ընդհակառակն, ազնուութեան ձայնը լսէք, և ուզէք Օսմանեան հողը դադրել, երթալու համար փոխադրութեան միջոցներ կուտամ ձեզ, և գնացած տեղերնիդ ալ հող, բնակարան և բաղձալի օգնութիւններ կը գտնէք:»

Կ'ըսուի թէ Ալպանիացիք Տիրանէ քաղաքին մէջ ժողով մ'ընելով, կայսերական կառավարութեան ինչ ինչ խնդիրներ ուղղելու նպատակաւ Կ. Պոլիս պատուիրակ մը ղրկել որոշեր են:

Այս պատուիրակն է Իլիաս փաշայի որդի Ճեմալ պէյ, որ երէկ Կ. Պոլիս հասաւ:

Վաղըմ կ'ըսէ թէ Ալպանիացւոց խնդրածն «ինչ ինչ փոփոխական բարենորոգմունք են եղեր, բայց Ալպանիոյ մէջ խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնն, հակառակ Եւրոպական հրատարակութեանց, երբեք վրդովուած չեն:»

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ պաշտօնատարաց մէկ ամսոյ դէմ ամսական չեն կրցած առնուլ, և այժմ Ելևմտից նախարարութիւնը նոցա ամսականներն հայթայթելու կ'ջանայ եղեր:

Պատերազմական նախարարութեան պաշտօնեայներէն Սալիհ պէյ տեղակալ ընդհանուր երէկ յառաջ պաշտօնով Շքարտա զբըկուեցաւ Լոյսի ընկերութեան շոգենաւով:

Երէկ Մախտուսէի ընկերութեան Սէլանիկ գնացող շոգենաւն, որ փոշտ մը զօրք կը տանէր, մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք ևս առած էր:— Եպիրոսի և Թեսալիոյ մէջ գտնուող Օսմանեան զօրաց ձմրան հագուստներ և այլ պէտք ղրկելու համար մեծ պատրաստութիւններ կը կատարէ պատերազմական նախարարութիւնը:

Վաղըմ կ'իմանայ թէ Գերմանական դեսպան Հաաֆէլտ կոմսին վեհ. Սուլթանին ներկայանալն, և Կ. Պոլսէն մեկնիլը քանի մ'օր ետ մնացեր է, և յառաջիկայ շաբթու մէջ տեղի պիտի ունենայ եղեր:

Օտեսայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպան Կ. Տը Նովիքոֆ հինգշաբթի օրը Լիվատիա հասեր է իւր պաշտօնէն, եւ մօտերը շոգենաւ պիտի հասնի Կ. Պոլիս դառնալու համար: Հետևաբար յառաջիկայ երկուշաբթի օրն սպասուի:

Լոնտրայի Օսմ. Դեսպան Մուսուրուս փաշան, որ երկար ժամանակէ ի վեր Կ. Պոլիս կը գտնուի, և հաւանականաբար իւր պաշտօնատեղին չպիտի վերադառնայ, և ըստ իւր ծանօթներուն աղաչանքին մէջ, յԱնկարա նշանակուելու, նուազահանգ մը տալու դեսպանաց, նախարարաց և այլ բարձրաստիճան անձանց:

Անգլիական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ դեսպանք վեհ Մէհէմմէտի գործին համար պատասխան չեն ստացեր Տ. Գոշէն, և այն կարծիքին ունին թէ Ռուսական կառավարութեան առանձին յատուկ պէտք է տալ այս գործը:

Կ. Պոլսէն Նոյ. 17 թուով կը հեռագրեն Եւրոպական լրագրաց թէ Արտաքին գործոց նախարարն հաղորդեր է Փ. Կոշընթէն առաջարկեալ միջազգային հնական յանձնաժողովին հաստատութեան մը պէտք նշանակել: Անգլիական դեսպան պատասխաներ է թէ իւր կառավարութիւնը միջազգային քննիչ յանձնախմբի մը կազմուիլը կը նախընտրէ առանց գործադրիչ իշխանութեան:

Վաղըմ լրագիր կ'ըսէ թէ Հելլենական սահմանագլխին վրայ գտնուող Օսմանեան ստորաց մէջ Հելլենական մերձաւորութիւնք ա՛յն աստիճան յառաջացութիւն ունեցած են, և գործե ա՛յն աստիճան սաստկացեալ բնոյթ մ'առած են անդ, «փախաքինք եր թէ յառաջիկայ գարնան ժամանակ սկսելիք Թուրք-Հելլենական պատերազմին այժմէկէն և դործը լինիսրս:»

Վեց ամսագրական արշաւորդութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ Կինաէի ափերէն մինչև Ջէքմէճէ Հարեմ-խալէլեսի ափերէն ալ Գուրթալ ծովեզերքէն երկու ժամ պահպանութեամբ ... կայսերական հրամանաւ Մարմարայի և Նիկոմիդի ծովեզերաց վրայ տարածուած էն ատենաշատ ... ժամանակէ մ'ի վեր ... քիս շրջակայ ծովերու մէջ ձկնորսութիւն կ'ընեն:

Մօտերս Վրաստ, Ելիսաբեթ քաղաքին մէջ 1 տարեկան Թաթար մ'եւ 120 տարեկան վերացի մը մեռան: Ասոնք մինչև իրենց վերջին շունչը Ֆիզիկական և մտաւորական բոլոր կարողութիւնները պահած են եղեր:

Ռուսիոյ Հրէական գիրք գրաւութեամբ կը ծանուցանեն թէ կոմս Լոռիս Մելիքովին եղբայր դպ. աստիճանաւորիքն ապարանոցին է:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգային ժողովն երէկ գումարեցաւ Ղալաթիոյ ընդ. ատենաւորաց նախագահութեամբ Գեր. Մաթթէոս եպիսկոպոսի Իզմիրլեան և ատենադպրութեամբ Մեծ. Յ. Մերմէնճեան—դուլի էֆէնտիի:

Ժամ 7 1/2 ին ատեանը բացուելով, ատենական գործողութեանց առաջին էջ, յետոյ Փափազեան Սահակ էֆէնտիի մէկ հարցազրոյց մը կարդացուեցաւ ազգային գանձապետութեան խնդրոյն վերայ. յորում Փափազեան էֆէնտի կը գանգատէր ազգային փաջտութենէն որ կեդրոնական վարժարանին յատկացեալ 2500 դրուշ ամսականը չէր վճարած հակառակ Ս. Պատրիարք Հօր բրած յայտարարութեանց թէ Ազգ. գանձապետութիւնը կենաց և մահու խնդիր մ'է, որոյ համար ամէն հնարաւոր միջոց և ջանք ի գործ պէտք է դրուելին եղեր:

Ժողովը որոշեց այն հարցազրոյցը մ Ս. Պատրիարք Հօր հաղորդել:

Յետոյ ժողովը օրակարգին անցնելով,

1. Ելմտական յանձնախումբը կազմեց՝ անդամ նշանակելով

Ղազարոսեան Քրիստոստուր էֆէնտի	
Մելիքեան Միհրան	»
Զօղրաբեան Միհրան	»

2. Կրօնային և քաղաքային բարձր ատեաններուն անդամոց ընտրութիւնը կատարեց գաղտնի քուէարկութեամբ և ընտրուեցան

ԿՐՕՆԱՅԻՆ ԱՏԵԱՆ

Կարապետ Եպս. Սերոբբեան	37
Գարեգին վ. Թաթարեան	42
Յակոբ վ. Ա. Փափազեան	33
Տ. Յովհ. Հիւնքեարպէյէնտեան	43
Տ. Սահակ Տ. Սարգսեան	39

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԱՏԵԱՆ

Կ. Շահպազ	էֆէնտի	30
Ա. Մերխէմ—դուլի	»	48
Պալզեան Պապի	»	50
Մանուկեան Սեներքերիմ	»	46
Խօրասանճեան Թովմաս	»	45

3. Հիւսը և Պօյաճը-գիւղ միացեալ թաղից երեսփոխանական ընտրութեան վրայ Նախաձեռնութեան դիւանին տեղեկագիրը կարդացուելով, եղրակացութիւնն ընդունուեցաւ, որ էր ոչնչացնել յիշեալ ընտրութիւնն երբեւ աղօրէն:

4. Ազգ. դատարանաց նկատմամբ Փափազեան Սահակ էֆէնտիի բրած առաջարկութեան վրայ Նախաձեռնութեան դիւանին տեղեկագիրը կարդացուելով, բաւական վիճաբանութենէ յետոյ ընդունուեցաւ այս սկզբունքը թէ ազգային դատարանաց նիստերը բաց պէտք է լինին այն պայմանաւ որ դատաւորք ի հարկին կարենան դռնփակ ընել:

5. Բացակայ երեսփոխանաց խնդիրը ձեռք առնուելով, վերջին անգամ եղած հրաւէրին անձամբ կամ գրով չպատասխանող 14 երեսփոխանք վերջնականապէս հրաժարեալ հրատարակուեցան:

Ինչպէս որ հինգշաբթի աւուր թուով ծանուցեր էինք, Վարչական խորհրդոյ անդամք նոյն իրիկունը Գալաթիոյ Մաժեան Մեծ. Միքայէլ էֆէնտիի (1) տանը գումարուելով Պատրիարքարանի դիւանաց վերակազմութեան և պաշտօնէից ընտրութեան խնդրոյն զբաղեցաւ:

Տնտեսական գործոց խորհրդական Մելիքեան Մեծ. Գարեգին էֆ. վարչութեան ատենական ճիւղին ամփոփ կազմակերպութեան մէկ ծրագիր մը ներկայեց, յորում, իւր ամբողջական դիւանէն զատ համարակալութեան և արձանագրութեան մէկ մէկ դիւան կազմել և կեդրոնական սնտուկին թէ շահուոր հաշուարձու կամ սնտուկին մը կարգել կ'առաջարկէր, որոյ պէտքը փորձով զգալի եղած է:

Վարչական խորհուրդն սկզբամբ ընդունեց այս առաջարկութիւնը, բայց թէ՛ այս և թէ՛ միւս բոլոր դիւանաց անդամներուն և այլ պաշտօնէից ընտրութիւնն ինչպէս նաև նոցա ամսականաց որոշում մը չկրնալով աւարտել, յաջորդ նստին թողուեցաւ, որ յառաջիկայ հինգշաբթի օրը պիտի գումարի ի Պատրիարքարան:

Կրթական գործոց խորհրդական Մեծ. Մ. Մամիկոնեան էֆէնտին ալ վարժարանաց վերատեսչութիւն մը հաստատել առաջարկեց, վարժարանաց վրայ հսկողութիւն ընելու և անոնց համար հարկ եղած կանոններն ու ծրագիրները պատրաստելու համար:

Վարչական խորհուրդն, սկզբամբ համամիտ այն առաջարկութեան, խնդրեց Մամիկոնեան էֆէնտիէն, որ իւր առաջարկութեան մանրամասնութեանց վրայ ծրագիր մը շինելով խորհրդին ներկայէ:

Ազգային կեդրոնական դատարանին երեք ատեաններուն անդամոց ընտրութիւնք կատարուեցաւ հետևեալ կերպիւ.

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

Տէր Խաչատուր Մայր եկեղեցւոյ
Տէր Յովհաննէս Շահպազեան
Տէր Կարապետ Սէթեան
Աւետիս էֆէնտի Եօրտամեան
Սարգիս » Արրահամեան

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

Գարեգին վարդապետ Թաթարեան
Նազարէթ էֆէնտի Խաչերեան
Համբարձում » Մատթէոսեան
Մարուգէ » Ֆրէնկեան
Կարապետ » Կիւրճեան

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

Գրիգոր Եպիսկոպոս Տ. Պօղոսեան
Ներսէս վարդապետ Ալլահեան
Աղեքսան էֆէնտի Սաքայեան
Ղազարոս » Հովսէփեան
Նշան » Օտեան

Կը լսենք թէ Գեր. Հաճունեան որ այժմ Հալէպ կը գտնուի, Կ. Պոլսոյ պատրիարքութենէն հրաժարեր է:

Իւր յաջորդին ընտրութիւնը քիչ օրէն պիտի կատարուի, և բատ ոմանց հաւանականութեան՝ քուէից մեծամասնութիւնը Գեր. Աշրգեան Սրբ. եպիսկոպոսը պիտի առնէ, որ իրօք ալ ամէնէն արժանաւորն ու յարմարագոյնն է:

Բերկրութեամբ կը ծանուցանեմք թէ մայրաքաղաքիս Հայազգի ճարտար բժշկաց դասուն մէջ ընտիր անդամ մը կ'աւելնայ:

Տօքթօր Կոպերնիկ Հիւքեարպէյէնտեան՝ Փարիզի մէջ բժշկութեան ուսմունքն ամենայն յաջողութեամբ աւարտելով և բժշկական ճեմարանէն փառաւոր վկայական մ'առնելով այս առաւօտ Կ. Պոլիս հասաւ, յուրախութիւն իւր սիրելի ծնողաց և ամէն բարեկամաց:

Կը խնդրուի մեզնէ ծանուցանել թէ Խիղանի Ուսումնասիրաց ընկերութեան երեսփոխանական ժողովը վաղը (Նոյեմբեր 16) նիստ ունի ի Կեդրոնական վարժարան Ղալաթիոյ, և օրակարգն է. 1. Վաւերացումն ատենագրութեան. 2. Վաւերացումն ներքին կանոնագրի. 3. Ուսումնական ծրագիր Գործ. ժողովոյ. 4. Գիւտճէ Գ. Շրջանի:

(1) Թէև կանխաւ որոշուած էր Մելիքեան Գարեգին էֆէնտիի տանը գումարիլ, բայց Եաւուզեան Մեծ. Տիգրան էֆէնտիին Մաժեան Միքայէլ էֆէնտիի տանը գտնուելուն և անձնական արգելքութիւն ունենալուն պատճառաւ, խորհրդականք Մաժեան Մ. էֆէնտիի տանն երեկոյեան սպասողուեցան:

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

... Տէր խմբագիր .

Այս վիճակացոյցը Ձեզ կը յղեմ, և եթէ արժան գտնէք, հրատարակելնիդ կը խնդրեմ :

Ռուսաստանի Հայոց վիճակացոյցը պաշտօնական աղբիւրէ քաղած եմ, երբ ի Ռուսահայս ուղևորեցայ և Թափառեցայ · իսկ Թուրքիոյ Հայոցը քաղած եմ կէս պաշտօնական կամ անձնական կերպով գտած աղբիւրներէ : Նշանակեալ գիւղօրէից ցանկը առանձին ունիմ, որոց շատերուն եկեղեցեաց անուններն ալ գրուած պատրաստ են : Միայն կը խնդրեմ մանաւանդ Մեծ-Հայոց առաջնորդարաններէն բայց Բարձր-Հայոց, որ հաճին իրենց վիճակաց ոյլադգաբնակ գիւղօրէից ցանկը հրատարակել ի ձեռն Մասիսի կամ յղել ինձ, որպէս զի հարկ չմնայ ինձ անգամ մ'ալ Հայաստանը շրջելու : Երբ ամբողջանան վիճակացուցի մասերը, այն ատեն յատուկ գրքով պիտի հրատարակեմ, եթէ ազգը ինձ օգնէ : Այս գրքուկիս մէջ պիտի նշանակուին Հայաբնակ գաւառները իրենց բոլոր գիւղերովը և տուներովը, ուրոյն ուրոյն առանձին :

Այս առթիւ հարկ կը համարիմ ծանուցանել թէ Ռուսական պաշտօնական աղբիւրներու նայելով, Հայոց իւրաքանչիւր մէն մի տուն 10 արու և էգ կը վերցնէ, և այս մասին փորձն ալ կրկնուած և վիճակագրաց զարմանքն ալ գրաւած է : Երևանայ Հայոց աշխարհագրի տան նոյն գաւառի տուներն ու անձերն իրարու վրայ հաշուելով և բաղդատելով այս ճշմարտութիւնն երևան եկած է : Տիկին Օրբունի Երիցեան և իր Ցարեցոյցը հրատարակած ատեն նոյն գիտողութիւնն ըրած է : Ինչ և իցէ սա յայտնի է որ ըստ իմ յաճախակի փորձոց, Հայոց մէն մի տուն 7-8 հոգի ամեն առ կրնայ վերցնել :

Վերջին Ռուսական վիճակագրաց նայելով, Հայոց թիւն է ի Ռուսիա 1,213,530, որոց 36,000 ը բուն Ռուսիոյ մէջ, իսկ 985,353 ը Կովկասեան և Հայկական նահանգաց մէջ են :

Իմ նշանակածս 1873ի ազգահամարէն է :

Կը խնդրեմ, Տէր խմբագիր, որ Ձեր գիտողութիւններովը հանդերձ զայն հրատարակել հաճիք : Մնամ ողջունիւ առ Ձեզ

1880 Հուլս. 29
Յեւդոկիա.

ՎԱՀԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
[illegible]

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ ՀԱՅՈՑ

Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Քաղաք	Գիւղ	Տուն	Առաջնորդ
Ակն	5	2700	Գարեգին Վ. Սրուանձտեանց
Ամասիա	28	3100	Յովհաննէս Ե. Եղեսեան Տեղապահ
Այնթապ	(°.)	3100	Մկրտիչ Կաթողիկոս Սսոյ
Անտիոք	17	3500	
Ատանա	(°.)	3500	Ստեփան Վ. Ոսկերիչեան Տեղապահ
Արապկիր	15	2500	Եղիշէ Ե. Ապահունի
Արղանա	8	1000	Յովհաննէս Վ.
Բաբերդ	22	900	Տաճատ Քահանայ Տեղապահ
Բաքիւն	3	250	
Բալու	44	2500	Բարթուղիմէոս Վ. Պողճեան Տեղ.
Բաղէշ	37	4000	
Բասենք	34	1500	Տիմոթէոս Վ.
Բերիա	(°.)	1500	
Գաղատիա	(°.)	3500	
Դամասկոս		200	Մամբրէ Վ. Տեղապահ
Դերջան	43	1200	Իգնատիոս Վ.
Եգիպտոս	1	500	
Եդեսիա	8	3000	Խորէն Ե. Մխիթարեան
Երիզա	35	2500	Հմայեակ Ե. Դիմաքսեան
Երուսաղէմ	3	250	Եսայի Պատրիարք
Եւդոկիա	25	3000	Վահան Վ. Տ. Մինասեան
Եօզղատ	43	3500	
Զէյթուն	7	4000	Սահակ Վ. Վանահայր
Զմիւռնիա	(°.)	4000	Մելքիսեդ. Ե. Մուրադեան
Կամախ	26	1100	
Կարին (1)	84	7000	Մաղաքիա Վ. Օրմանեան
Կեսարիա	26	6000	Եղիա Ե.
Կիւրին	(°.)	2000	
Հաճըն	(°.)	3500	Պետրոս Ե.
Մալաթիա	28	2500	Սրապիոն Ե. Տեղապահ
Մարաշ (2)	(°.)	2000	Մկրտիչ Վ. Տեղապահ
Մարտին	7	4000	
Մուշ	245	15000	Գրիգորիս Ե. Ալեաթճեան
Նիկոմիդիա	(°.)	7700	Ներսէս Պատրիարք
Շ. Գարահիսար	28	2500	
Չարշամպա	25	2700	Յարութիւն Ե. Տեղապահ
Չարսանճագ	68	4200	Սարգիս Վ. Տեղապահ
Չմշկածակ	30	900	
Չնքուշ	1	800	Մինաս Վ. Վանահայր
Պայազիտ	35	1500	Յովհաննէս Վ.
Պանտրմա	(°.)	2000	Տիմոթէոս Ե.
Պիլէճիկ	(°.)	2000	Ղևոնդ Ե.
Պրուսա	(°.)	4500	Բարթուղիմէոս Ե.
Սեբաստիա	54	5000	Պետրոս Ե.
Սղերդ (3)	114	6000	
Վան (4)	447	27000	Գարեգին Վ. Սրուանձտեանց Տեղ.
Տիգրանակերտ	215	17000	Յովհաննէս Քահանայ Տեղապահ
Տրապիզոն (5)	75	4500	Մատթէոս Ե. Նազարեան
Տիվրիկ	13	1000	
Քարբերդ	62	8500	Յակոբ Ե. Ճգնաւորեան Տեղապահ
Քէօթահիա	(°.)	2000	Գէորգ Վ.
Քղի	64	2200	

(1) Կարնոյ վերադրեալ են Սպերի, Կիսկիմի և Նարմանի գիւղերը և Խոտոր-Ջուրի 7 գիւղակները կամ թաղերը :

(2) Սև լեռան—Կեավուր տաղի գիւղերը յանուանէ 'ի ձեռին չունիմ ամբողջովին, այլ կէսն ունիմ, անդ 3000էն աւելի Հայ կը կարծուի :

(3) Սղերդի Հայ գիւղօրէից ցանկը շատ ցանցառ է, Քրդաց հետ յոյժ խառնեալ է :

(4) Վանայ Հայ գիւղօրէից ցանկը ըստ գաւառաց ուրոյն չէ, պէտք է ուրոյն նշանակուիլ :

(5) Այս վիճակին գիւղերն ալ ճշդելու է :

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ ՀԱՅՈՑ

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Քաղաք	Թեմականք	Գիւղ	Տուն	
Տփղիս			14000	Գրիգոր Եպիսկ. Աղափիրեան Տեղապահ
» շրջակայք		94	2660	
	Շամշադին	14	691	
	Թելաւ կամ Հաղպատ	8	1085	
	Սղնախ	22	1958	
	Քութայիս	35	850	
	Լոռի	26	950	
	Սոմխէթ	29	1210	
	Ախալցխա	69	3900	
	Ախալքալակ	15	1350	
	Եղիսաւէթպօլ	21	1170	
	Կորի	19	3540	
	Ղազախ	24	1665	
	Տուշէթ		230	
	Աւանուր և կից նորին գիւղք		400	
Երևան և շրջակայք		14	2186	
	Սուրմալու	23	1700	Յարութիւն Ե. Տեղ.
	Վաղարշապատ	87	6650	
	Ալեքսանդրօպօլ	121	11190	
	Շարուր	7	494	
	Գառնի	34	2481	
	Զըլխալալախ	15	747	
	Նախիջևան Հին	37	2870	
	Տաթև	72	4684	
	Օրդուբատ	16	995	
	Հայոց Ձոր	30	1216	
	Բայազիտ Նոր	56	5250	
	Կարս	4	550	
	Շիրակ	31	1724	
	Օլթի	5	175	
	Կաղզուան	6	550	
	Շաւշէթ			
	Կէօլէ	4	267	
	Արտանուշ	3	1550	
	Արդուին	2	350	
	Պաթում		50	
Շուշի			1100	Անդրէաս Ե. Առաջնորդ
» գեղայք		31	1535	
Նուխի		35	4415	
Ջրաբերդ		15	540	
Զանխոդ		3	220	
Դիզախ		15	760	
Վարանդ		20	1065	
Խաչէն		16	570	
Շամախի			1000	
» գիւղ.		45	1535	
	Բագու		130	
	Դերբենդ		155	
	Ղուբա		100	

ԲԵՍԱՐԱԲԻԱ (1)

Քաղաք	Թեմականք	Գիւղ	Տուն	
Նոր Նախիջևան			3000	Մակար Ե. Առաջնորդ
	Գրիգորիօպօլ		450	
	Եյսկ		50	
	Օտեսա		200	
	Ս. Պետերբուրգ		40	
	Մոսկուա		150	
	Ձալտըր		330	
	Թօրթի		670	
	Մեծ-Սալա) Փոքր-Սալա)		600	
	Նեսիթա		140	
	Թայգան		25	
	Բոթում		25	
	Լիթէյնի Զավոթ		60	
Աստրախան)			3000	
	Արմաւիր Նոր		600	
	Ղըզլար	5	970	
	Մոզդոկ		870	
	Վլատի Կավկաս	3	140	

(1) Բառարաբիոյ Հայաբնակ գիւղերը կամ քաղաքները ճշդեալ չեն, ի ձեռին միայայժմեան նշանակեալներն ունիմ :

(2) Աստրախանի գիւղերը կամ քաղաքները ճշդեալ չեն, ի ձեռին վերագրեալներն ունիմ այժմ :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Տէրվիշփաշան Տուլչինիօ մտեր է՝ Ալպանիացւոց հետ փոքր կռիւ մ'ընէ յետոյ, և Մնթինէկրոյի Գարաստիի հրամանատարին լուր տուեր է որպէս զի պատուիրակ մը ղրկէ Քօնցոլդանուոյ Պետրի պէյի հետ բանկցելու, և Տուլչինեոյի յանձման պայմաններն որոշելու համար։ Բայց կարծուի թէ Գարաստայի իշխանապահովութիւններ պահանջելովժամարութիւններ պիտի հանէ : Կլէի թէ իշխանը Սուլթանի բանը ցրուեր է, քանզի Գարաստաղինուրք բացօթեադ էին, և եռակին խառնութիւնն իրենց աղջուլթեան կը վնասէր : Բայց սա ինչ եւ Նիքիթա իշխանը Ռուսյհրահանգներով կը շարժի, և կեւի որ Ռուսիա դոհ պիտի ըլլիցէ Եւրոպական ներդաշնակութիւն անյաջող ելնելով այսուհետև Արեւելեան դժուարութեանց' ամոքելու փափաք չ'ցուցնէ, սպարէզն իրեն թողու, որպէս ըստ հաճոյից շարժի :

Ցաւալի է որ Թուրքիա եւս կը պարտաւորի այսպիսի քաղաքական խնդրոյ մը վրայ տարիներով ժամանակ անցունելու, մինչդեռ իւր գործունէութիւնը կրնար աւելի օգտակար ընել։ Անցեալ օր մայրաքաղաքիս Եւրոպական լրագրերէն մին դիտել կուտար թէ նախարարք գիշեր ցերեկ կ'աշխատին, պալատը շատ անգամ գիշերային խորհուրդներ կ'ըլլեն, այսու ամենայնիւ ի՞նչ է այս ջհակայական աշխատութեան հետեւանքը · ոչ ինչ։ Պէրլինի դաշնագիրը կնքուելէ ի վեր երկու տարի եւ կէս անցաւ, և սակայն երկրին առեւտրական և ընկերային գործերը կատարելապէս դադարման վիճակի մէջ են միշտ։

Օսմանեան ներկայ պետական մարդոց աշխարհավարութեան սկզբունքն է թէ Թուրքիա պէտք է ինք իւր ձեռօք վերակենդանանայ, և ասոր համար Եւրոպիոյ խորհուրդներն ու օժանդակութիւնը կը մերժուի։ Թուրք լրագիրք այս գաղափարը կը քարոզեն մերթ ընդ մերթ զԵւրոպա հեգնելով · Պետական մարդիկ Եւրոպիոյ խորհուրդներն ու օժանդակութիւնը կայսրութեան ներքին գործոց միջամտութիւն համարելով կը մերժեն : Բայց այս ծրագիրն հիմնովին սխալ է · և անչափ աշխատութեան ապարդիւն հետեւանքը լիովին կը հաստատէ զայս :

Եւրոպա ըսելով այն տէրութիւններն հասկնալու է, որք անցեալին մէջ մեծ օգնութիւններ նուիրեցին Թուրքիոյ, Ղրըմի մէջ անոր համար արիւն թափեցին և փոխառութիւններով միլիոնաւոր ոսկիներ տուին, որք եթէ օրինաւորապէս գործածուէին, կրնային այս երկիրը բարգաւաճ և նախանձելի ընել ·

Այն ժամանակ Թուրքիոյ փարկը բարձր էր ելմտական և քաղաքական տեսակէտով, բայց և այնպէս մեծ արժէք կ'ընծայէր իւր դաշնակցաց, Անգղիոյ և Գաղղիոյ բարեկամութեան, առանց Գերմանիոյ կամ Աւստրիոյ կողմն իւր ակնարկը դարձնելու :

Եթէ Ալի և Ֆուատ փաշաներու ժամանակ Բ. Դուռը խնամք կը տանէր Արեւմտեան տէրութեանց՝ այսինքն Անգղիոյ և Գաղղիոյ գիտողութիւնները չվիրաւորելու, այսօր հարկաւ մեծ պատասխանատուութիւն կ'ունենայ տնտեսական մարդն, որ Արեւմտեան տէրութեանց հետ գոյութ բարեկամութիւնը վտանգէ և երկիրն անոնց օգնութենէն զրկէ :

Բ. Դրան արտաքին թշնամիներէ և ներքին տագնապէ շրջապատեալ է, և այս վտանգներն հեռացնելու միակ միջոց մը կայ, այն է Անգղիոյ և Գաղղիոյ բարեկամութիւնը մշակել :

Սթամպօլի թերթերը դոհ կը լինին Անգղիոյ և Պ. Կլատսթոնի կարծեցեալ անյաջողութեան վրայ, բայց եթէ այս աշխարհավարութիւնն անյաջող ելնէ, Աւստրիոյ "Ձեռքերդ վար առ" , այսինքն "Արեւելից մէջ ոչ եւս Պօնիական գրաւումներ ըրէ" ըսող աշխարհավարութիւնն անյաջող ելած պիտի լինի : Բայց միթէ այս անյաջողութիւնն Սթամպօլի էֆէնտիներուն գործին կուգա՞յ :

Վիպասան Լորտ Պիքընսֆիլտի ծրագիրն է, ըստ վերոյիշեալ թերթին, Աւստրիոյ մինչև Մակեդոնիա տարածման աչք գոցել, և Անգղիոյ ազդեցութիւնն ի Հայաստան և ի Սուրիա հաստատել : Բայց այս նպատակին հասնելու համար Ռուսիոյ հաւանութեան ալ պէտք է : Այն ատեն զուգահեռական գրաւումներու կարգը պիտի գայ, զորս Անտրասի կոմն առաջարկած էր ինքնաթիքվ զօրավարին, երբ այս վերջինը Վիեննա գնաց Այոթէֆանոսի դաշնագիրը պաշտպանելու :

Այն պարագայից մէջ, Սթամպօլի էֆէնտիներուն ծայրայեղ հայրենասիրութիւնն երկիրն ի՞նչ վիճակի մէջ պիտի դնէ : Այս հարցման պատասխանելու բաւական պիտի վարանին :

Վերջապէս Թուրքիա այս անըստոյգ վիճակին մէջ երկար չկրնար մնալ առանց վտանգի, և պէտք է իւր աշխարհավարութիւնն Արեւմտեան տէրութեանց հետ բարեկամական համաձայնութեան վրայ հիմնէ :

Արեւմտեայ տէրութիւնք քանի մ'առաջարկութիւններ ունին որք անհաճոյ կրնան թուիլ : Նոքա վարչական և ելմտական բարւոքում և վերանորոգում կը պահանջեն. վարչականին մէջ Եւրոպական տարր մտցնել կ'ուզեն՝ իբր միակ երաշխաւորութիւն գործոց լաւ ընթացքին, և ելմտականին մէջ Եւրոպական յանձնախումբի մը կազմութիւնը կ'առաջարկեն : Այս միջոցներն առայժմ Եգիպտոսի մէջ օգտակար եղան և Եգիպտոս վարչական և ելմտական տեսակէտով վերակենդանիլ սկսաւ · սակայն Կ. Պոլսոյ մէջ Եւրոպացի պաշտօնատարք մինչեւ ցայժմ անօգուտ եղան : Ժանտամայի յանձնախումբն Անգղիացի Պէյքըր փաշային նախագահութեան ներքև կը գործէ, սակայն դեռ ստեղծագործութիւնը զրեթէ միեւնոյն վիճակին մէջ է, և զգալի բարւոքում մը չէ եղած զօրութեանց և

ուրիշ երկրաց տալու համար. ընդհակառակն՝ երեւնագործք որ քան զոր տալ համաձայնութիւն կ'առնուն, նկատելով Ձոր չարագործութիւնք կը բազմանան։

Գերմանայի խորհրդական մ'եւ լեւմոնից պաշտօնարանը կը նայի ամէն կերպով ի վեր, այսու ամենայնիւ եղանակն վիճակը բարւոքելէ խիստ հեռի է։ Հետեւցնել պէտք է ուրեմն թէ պատճառ մը կայ որ գործերն աղբիւրէն կը չփոխէ. Ոմանք սոոր պատճառ կը դնեն քաղաքական խնդիրներն. ուրեմն ատնց որ և է կերպիւ փոխման մը տալ պէտք է. քանզի ներկայ վիճակն ամէն բանէ աւելի վնասակար է։ Երբ ներքին յառաջդիմութիւն և զարգացում չկայ, ապագայն անըստոյգ և մութ զօներով կը ներկայանայ, և ահա այս է, որում պէտք է դարման տանիլ իմաստուն միջոցներով։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հայոց լուսաւորութիւնն. — Հայ վարժարանաց վիճակն. — Բարենորոգմանք.

Ա.

« Բուսական անտանելի ուրիշ վիճակ մ'այ, յումէ պարտինք ընդունիլ, այն համոզումն է զոր ունինք մեր վրայ և որ՝ ժամանակ մ'անհետանալէ յետոյ՝ կը սպառնայ վերստին երեւան ելնել։ Յիշեցինք վերն անցեալն անհոգութեանց և զանցառութեանց վեհանձն խոստովանութիւնն. այլ, ունակութեան անհատաննելի զօրութիւն, մեր 'նախկին լուսաւորութիւնն տեղէ մը նորէն ծայր կուտայ։ Չը պիտի զարմանայի կարդալով որ մը լրագրաց մէջ թէ մեր երեք առաջնորդի վարժարանք ալ, քանի մը թերթիներով հանդերձ, աշխարհիս տակին վարժարաններն են և յաւէտ պիտի մնան։ Մեր երկրորդական կրթութեան համար այսպիսի յայտարարութիւն մը խորհրդարանին մէջ լսուեցաւ մօտերս, և ատենապետն ի վկայութիւն կը կոչէր Եւրոպան և տիեզերական արուեստահանդէսն։ Մարմ է՞ բարեկարգութեանց վրայ խօսիլ այսպիսի դալուտէ մը յետոյ։ »

1878 ամին Գաղղիոյ կրթութեան վրայ պատմական յօդուածի մը մէջ, զոր Revue des deux Mondes հրատարակեց, այսպէս կը գրէր Պարոն Միշէլ Պրեալ, Բարիզի համալսարանին ամենիմաստ ուսուցչաց և Բանասիրական գիտութեան ամենամեծ հեղինակութեանց մին։ Մեծանուն մատենագիրն իւր մարդավարական և քաղաքական խօսքեր կը նկատէ 1878ի Բարիզի տիեզերական արուեստահանդէսին առթիւ ընդհանրապէս Եւրոպական ազգաց կողմէն առ Գաղղիական ժողովուրդն ընծայեալ գովեստներն, որք — լաւ ու չտգրութիւն ընենք — առաւելոյ ունէին ոչ այնքան Գաղղիացւոց բնածիր յատկութիւններն որքան իր զգալի յառաջադիմութիւններն արուեստից և գիտութեանց մէջ, և մտատանջութեամբ կը յորդորէ լուսաւորութեան հակամէտ իր հայրենակիցներն, որպէս զի փոխան այդ դրուատեօք արբենալ և կանխելու, եւս առաւել եռանդեամբ շարունակեն ազգային վերածնութեան գործն ու՛մ ձեռնարկեցին վերջին աղետալի պատերազմէն յետոյ։

Այն լուսաւորութիւնն, յումէ զգուշանալ կը պատուիրէ դիւրափափո՛խ հայրենակցացն իմաստունն Միշէլ Պրեալ, ո՞րքան առաւել այդ լուսաւորութիւնն ծաւալած է նաև Հայոց մէջ, որք կրթական տեսակէտով, — և ո՛չ տեսակէտով մ'այ, — չեն կրնար ի կշիռ դրուիլ Գաղղիական փայլուն և բազմարդիւն ազգին հետ — Գիտաւոր առակը նման, ժամանակ առ ժամանակ Եւրոպական օրագրաց և պարբերական հրատարակութեանց մէջ գովաբանական յօդուածներ կ'երեւին Հայոց ազգի ազգի բարեմասնութեանց վրայ։ Քանի մ'ամիսներէ յառաջ այ, օտնաւամիտ Եւրոպայի դրագէտ մը հին և նոր մատենագրութեանց մէջ ջեն երկիւղածօրէն հաւաքելով ամէն ինչ որ Արամեայ սերնդեան վերայ գրուած է ցայսօր, Լօնտոնի մէջ մանսոն որ տետրակաւ մը հրատարակեց այդ վկայութիւններն, զորս ի Հայ ամէն փաթթոց Մասիս լրագիրն։

Միթէ՞ յանցանք գործեց այն ազնիւ Եւրոպացին որ հրատարակեց «Հայք բստ դատողութեան օտարազգեաց»ն. միթէ՞ յանցանք գործեց Մասիս որ թարգմանեց այդ տետրակն. Ոչ մին և ոչ միւսն յանցաւոր են. ընդհակառակն առաջինն շնորհակալութեան և երկրորդն շնորհաւորութեան նեծ արժանի են։ Սակայն առդամանց, առկին, առաջ, արդահաստանց արժան են Հայերն, որք բստական նշանակութեամբ առ՛ին այդ գովեստներն, որք մանաւանդ իրենց անհատական չլացման մէջ անկարող եղան հասկնալ այդ դրուատեաց բուն նըպատակութիւնն։ Ըսինք թէ Բարիզի տիեզերական արուեստահանդէսին առթիւ Գաղղիացւոց յառաջադիմութիւններն հաստատեցին և գրուատեցին Եւրոպացիք, մինչ նոքա մեր բնածիր յատկութեանց և եթէ յարգանք կ'ընծայեն իրենց վկայութեանց մէջ։ «Այս հօյն ընդունակ է յաջ հարուստ բերք տալու, եթէ մշակուի ու եթէ լաւ մշակուի.» այսպէս կը վկայեն Եւրոպացի մատենագիրք և ուսեորք մեր ազգին վրայ խօսելով։ Հայք, որք քաջ լեզուագէտ եղած են վկայաբանութիւններ թարգմանելով, սակայն կը թարգմանեն իրենց մէջ Եւրոպացւոց վկայութիւնն «Եւրոպա միայն ամէն առթիւ կը հաչակէ մեր հանճարն ու կը դրուատէ մեր նախանձելի վիճակն. աւելորդ չէ՞ ապա ուրեմն յառաջադիմութեան և ազատութեան համար» իմ հայրենակցաց այս արամադրութիւնն ինձ ակամայ կը յիշեցնէ Լաֆօնդէնին այն գեղեցկուհիներն, այս օրինակն իւր խորշելի կը ներկայացնէ մեզ անմահ առակախօսն։

Եւ սակայն — Է՞ր ծածկեմ — երբեւ Հայ անհատ բաժանորդ ըլլալով ազգիս յառաջութեանց և թերութեանց, ես ալ սոէպ կը բանամ երեւնակայ տուփս և ազգադմայլմամբ կը նայիմ գոհարեղենները, այն է ազգիս նկատմամբ Եւրոպայի խմբագրաց և մատենագրաց վկայագրերուն վրայ։ Գանձ չարաժն անգամ մի սկիզբէն մինչև վերջ և վերջէն մինչև ի սկիզբն կ'ընթեռնում «Հայք ըստ դատողութեան օտարազգեաց»ն և ցայսօր Եւրոպական օրագրաց մէջ ի նպաստ Հայոց հրատարակուած գովաբանական յօդուածներն, զորս երբեւ բեր ականն կը պահպանեմ, ըսի արդէն։ Բազմի մը վրայ կը կասիմ, կը նայիմ, կը զմայլիմ, կը բերկրիմ։ «Ի՛նչ դեղանաւէն, ի՛նչ դիւաշխարհիկ ազգ է մեր Հայ ազգն. աշխարհի բոլոր ժողովուրդներն տիրապետողութիւն մը և տիրական յատկութիւն մ'ունին. Հայն է միայն որ, ամէն մոլութենէ զերծ, իր վրայ կը միացնէ բոլոր ազգաց բարեմասնութիւններն։ Այսպէս կը վկայէ համայն աշխարհ։ Եւ դեռ անմաք ի մէջ կը ծափ'ն յանուն հայրենասիրութեան առդամենդ ազգին իր ազնուութիւնն, իր անտարբերութիւնն, իր անզգայութիւնն, իր չահամոլութիւնն, իր ստապատկերութիւն.» Ցաճախ կը փորձուիմ այս խօսքերն ընել գրելն բառ առ բառ. և մանաւանդ ո՞րքան Հայու անձնապաստութիւնն կը գդուէ ջէզդաւէ դիժնա քաղելի հեռադայ վկայութիւնն. «Յոյն իշխայ կը դըբադանցէ երեւակայութեան վերաբերեալ գործոց մէջ. բայց Հայն Յոյնէն աւելի կը յաջողի դիտաւութեանց մէջ։ Այս բաղդատութիւնը պարզ նեմադրութիւն մ'է միայն. բայց երբ ժամանակին հայթայթէ այն յառաջադիմութիւններն, որոց այս երկու ազգերը կրնան բաղձալ, անոնց մաքին հակամիտութիւններն [illegible] Յոյն խաղացւոյն պիտի նմանի, և զեղարուեստից մէջ անոր պիտի հետևի, և անոր պիտի հասնի իւր փիլիսոփայական ուսմանց խորութեան մէջ։» — Հայն Յոյնէն առաւել յաջողակ է՞ դրական դիտութեանց մէջ. Հայն՝ հասարակ Գերմանացւոց խորերն է՞ թափանցած իմաստասիրական ուսմանց։ Միթէ՞ պէտք ունին Հայք այն և այլ գիտութեան և իմաստասիրութեան ուսանելու, Արիստոտէլ և Հեկէլ վերծանելու, Յոյնոց և Գերմանացւոց խորհուրդ հարցնելու։

Որքա՛ն երկարատեութիւն, որքա՛ն կրկնութիւն, այնպիսի չէ՞ սիրուն ընթերցող։ Այլ ես անհամբեր հանճարք կը զզուիմ թափելու դրուատեաց այդ անհամար հոյլակացի բարեհաճութիւններն... Մեք գերազանցութեամբ ու գերիմաստ ազգ մ'ենք — ծեր Եւրոպացիք ընդունակութեան կոտեն, մեք յառաջադիմութիւն կը ծածկենք. առաւելին ներկայ և Թեմական հաստատական կը կորցնենք. քաղաքական բառ մը ընդհանուր առատութիւն կը նկատենք. և չը գիտեմ ո՛ր դիցաբանական էակին նման առասպելն երկաց հայերոյն մէջ մեր շնաշխարհիկ գեղեցկութեան գիտելով, կրթադանք զըմահետ անցնիլ թարգմանին ժամանակն. կը թողունք որ Ամերիկան և Գաղղիա տիեզերական արուեստահանդէսներ բանան, Անգղիան և Գերմանիան ներթական և բարոյական աշխատութիւններ ընեն, Իտալացիք և Յոյնք ընդարձակեն իրենց հզօրեւոյ և իրենց մտաց ոսկեհունձն. կը թողունք որ աշխարհս առաջ ընթանայ, և մեք արձանացած կեցած մեր հայերէն գէմ, կ'ըսենք հպարտանալ հնադարական. «Ի՛նչ փառաւոր անցեալ և ի՛նչ անուանին ապագայ ունի այն. Քրիստոսէ մեր Աբգար թագաւորին դիր դըրեց. մեր Միհրդատանց ամփոփեցին [illegible] յաղթեց. Յոյնաստան անդիրենդ հաչակից մեր Դաւիթ իմաստասէրն և Յոյն պատդամը բառ. [illegible] «Մի վարժըզորս ի Հայաստան քանզի չէ բաւ.» Այսպէս անցեալն մէջ. իսկ ժամանակներդ դարուն երկու ամենամեծ բանաստեղծներն ապանչելիմաբ խօսած չե՞ն միթէ Հայոց հնծարին և Հայոց նկարագրին վրայ։»

Լսելով այս խօսքերն, վերստին ձեռք կ'առնում Դուլիւ դէ Ալօ մնաեն, և կը շարունակեմ ընթեռնուլ Միշէլ Պրեալ յօդուածն. «Նախնի թերութեան մը (1) այսպէս վերստին երեւումն մարկա մ'է կը կարծեմ։ Որովհետեւ բոլորն ալ կը դուրի մեզ նըհան ըլլալ, պէտք է՞ որ մոռնանք իր դասերն, և ոչինչ յիշելով այնպէս, բարեձեւարմութեան արդարտութիւն նկատենք տարապեցող հաւանութիւնն, որք սեփ, մ'այլեւրով մեր սուտնն, մտաւորութեան դէմ կը նկատէին ու խանդել մեր թերութիւններն. Թող է ուշադրութիւն ընել. բաս մ'որ դրուատալից բերանէ մը թ բարի դարծելու քաջալեր մ'է բայն, այլոց համար պատճառ մ'ըլլայ մերժելու ամէն բարենորոգում։»

Կը հարցնենք. մէ՞ք այս պարագային մէջ չը գտնո՞ր և Հայոց ազգն։

(Շարունակելի)

ԴԻՄԻՐ ԱՏՈՄ

(1) Որպէս ընթերցողք կը յիշեն, Գաղղիացւոց լաւատեսութեան կ'ակնարկէ հեղինակն։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՔՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆՔ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Վան 16/28 Հոկ. 1880

Բովանդակ Վասպուրական մեծ յուզման մէջ է Շէյխ Ապէյտուլլահի նորոգ շարժմանց պատճառաւ, և ի հարկէ ամէն մարդ հետաքըրքիր է իմանալու թէ ի՛նչպէս հարկադրուեցաւ այդ հաչակաւորբուրդ կրօնապետն իւր ժողովուրդը վերջապէս ի զէն հրաւիրելու։

Հաւաստ անուանք պատկառելեաց մը, 1856ի Արեւելեան պատերազմին Օսմանեան կառավարութենէն ձերբակալեալ ի Կ. Պոլիս բանտարկուած էր, երեք տարի առաջ եւ բոլշեւոր ատով կը յաջողի իւր տեղը վերադառնալ, որ Շէյխին իրաւասութեան տակ Պարսից սահմանագլուխը գտնուի է։ Ըօսւբ-Պօւլաքի Պարսկական Միւսիրը երեք շաբաթ առաջ հրաման կ'ընդունի իր կառավարութենէն Հաւիցէի վրայ մնացած մի քանի տարւոյ անվճար տուրքերը հաւաքելու. Նա ալ կը պահանջէ անոնցմէ, և տեսնելով որ սա ընդդիմութիւն կ'ընէ և չվճարեր, նորա մարդիկներէն մէկ երկու հոգի ձերբակալել տալով կը բանտարկէ. սոոր վրայ Հաւիցէ կատղած, իսկոյն զէնքերը կառնէ և Միւսիրի քովը երթալով կը պահանջէ որ բանտարկեալներուն ազատութիւն տրուի անմիջապէս. Միւսիրը կը մերժէ. Նա ալ բարկանալով խանչէրը քաշածին պէս երկու հարուածով խողխողէ Պարսիկին գլուխը գետինը կը փռէ և ձին հեծնելով չունէր Ապօ-Պէլ-Գատրըի քով կ'երթայ, որ Շէյխ Ըպէյտուլլահի երկրորդ որդին է և Ըօսւբ-Պօւլաքի մօտերը Շէյխին ունեցած մի քանի գիւղերու վրայ Հաքիմ է։ Աբտ-Էլ-Գատրը գործին ծանրութիւնը խոհեմ ընթացելով իր մարդիկները կը հաւաքէ և կը պատրաստուի զինուորութեամբ Պարսից կառավարութեան դիմադրել եթէ զան ձերբակալել ոճրագործը, և ահա այս ինքնին ոչինչ համարելի դէպքը պատճառ եղաւ որ Ներու Շէյխը այսօր բացէ ի բաց Պարսից կառավարութեան հետ պատերազմի բռնուած է։ Երեք խումբի բաժնուած է Շէյխ Ըպէյտուլլահ իւր մարդիկը, երկուքը՝ իւր երկու որդւոց հրամանատարութեան տակ՝ արդէն սահմանագլուխը անցած և Պարսկական գիւղերը աւերակել ըսկըսած են. Ըօսւբ-Պօւլաք և Շինօ երկու մեծ գիւղերն անոնց ձեռքն են այժմ. իսկ երրորդը խալիֆէ Մուստաֆայի (Շէյխի փեսան է) յանձնուած է և Կեվէռի շրջակայները կը գտնուի պաշտպանողական գիրքի մէջ։ Երկու շաբաթէ որ Շէյխին ազատութիւն սկսած է, և ամէն օր այլ ընդ այլ տարաձայնութիւններ կը պտըտին շուկային մէջ, ոմանք կ'ըսեն թէ բոլոր Քուրդերը կրօնապետին մօտ հաւաքուած են այնպէս որ նա իբր 20,000 զինեալ մարդով Թէվրիզի վրայ կ'երթայ, թէ Ուրմիոյ լճին վրայէն տարբեր անցնելով քաղաքը (40—50,000 բնակիչ ունի) առանց յարձակման և պատերազմի առեր է, թէ Գաբրիէլ Հրիշտակապետը Շէյխին երեւնալով յայտներ է նմա թէ յաղթութիւնը իրն է և այլն։ Բայց այսօր Պաշքալէ յէն եկած նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը պարունակէ, զորս արժան կը համարիմ ասդ հաղորդել. "Այս օրերս՝ առեւտուրն և ամեն բան դադրեցաւ, պատճառն է որ Քուրդերը պատերազմի դաշտը կը չունեն, և տեսակ տեսակ խօսքեր կը լսուի. վաղը կամ միւս օր խօժմուաբանակ մը (անշուշտ Պարսկական) պիտի կազմուի. Պարսկաստանու շրջակայ գիւղերը, Յաղթվան և ուրիշ Հայոց մեծ գիւղերը Քուրդերը բոլորովին կողոպտեցին և բընակիչները կոտորեցին. Շէյխը իւր մարդիկներով օրէ օր կը յառաջանայ, բայց ինքն ալ բաւական մարդ կորուստ տուած է, Շէյխին մէկ խիստ մտերիմ բարեկամն ալ կըռւոյն մէջ զարնուեր մեռեր է։

Շէյխը հրաման ըրաւ որ յայտ հետէ ինայողութիւն չըլլայ. իրեն չհնազանդողները անխնայ թրէ պիտի անցուին։ Օսմանեան զօրաց խումբերը սկսան գալ. կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը դաշն պիտի ըսել որ իր մարդիկը ետ կանչէ լով հանդարտի. բայց նա երդում ըրած է որ ետ պիտի չդառնայ և թէ՝ կա՛մ Պարսիկը պիտի փճացնէ կա՛մ ինքը փճանայ. կը զրուցուի նաև թէ Այսպես զօրք կը խրկէ Պարսից օգնելու, և եթէ այս իրաւ ըլլայ՝ Օսմանցին ալ Շէյխին պիտի օգնէ. մեծ և սոսկալի պատերազմ պիտի ըլլայ. վա՜յ մեզի. գի բոլորովին տանակոծ կ'ըլլանք այս անգամ։" — Եւ յիրաւի նամակը իրաւունք ունի "վա՜յ մեզի" գոչելու, քանզի տարակոյս չը կայ որ Պարսից կառավարութիւնը հարկ եղածն ի գործ պիտի դնէ Շէյխին իւր մարդիկներով հանդերձ Պարսից սահմաններէն դուրս մղելու. արդէն երեք բանակ մինը Թէհրանէն, երկրորդը Թէվրիզէն և երրորդն ալ Խոյէն ճամբայ եղած են և մի քանի օրէն սոսկալի ճակատամարտ մը կ'սպասուի. Ի՛նչ պիտի ըլլայ, Աստուած գիտէ, այն ատեն, երբ կանոնաւոր զօրաց կրակին չը դիմանալով՝ Քուրդք փախչիլ սկսին դէպ ի Կեվէռ և Պաշքալէ կողմերը. Ի՛նչ աւերմունքներ, ի՛նչ կոտորածներ և բարբարոսութիւններ պիտի ի գործ չդնեն այդ վայրի հրոսախումբերը. սակայն կ'աղօթէ մարդ մինչև իսկ երեւակայել. կը յուսանք որ Օսմանեան կառավարութիւնն հարկ եղած միջոցները կանխաւ ձեռք կ'առնէ ի պահանջել հարկին այդ բարբարոսաց խումբերն արգիլելու համար, որպէս զի կարող չըլլան իրենց փայրենութիւնը անգամ մ'այ աշխարհի ցոյց տալ Հայաստանի մէջ։

Մ. Փ. ՀԱՅԿՈՒՆԻ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԲԱՐԵՐԱՐՍ ԴԱՅՑԱԿԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ ՆԻ ԱՌ ՀԱՄԱՅՆ ԱԶԳԱՍԷՐՍ

Յառաջիկայ ուրբաթ Նոյ. 21 Ս. Աստուածածնի 'ի տաճարն ընծայման տօնն, և Պաքերեան Որբանոցին, որ յանուն ընծայման սրբոյ կուսին հիմնադրեալ է հաստատութեանս Ժերորդ տարեդարձն է։

Որբանոցիս հիմնադիր — Տէրն իր անկեղծ շնորհակալիքը կը յայտնէ ամէն բարերարաց, որոց յարատեւ օժանդակութիւնք հաստատութեանս ծնունդ, կեանք և այս տասնեւհինգ տարիներէ ի վեր՝ հետզհետէ զարգացումն տուած են։ Որբանոցիս տէրը բարերարաց օժանդակութեան շնորհիւ այսօր ոչ միայն բաւական թուով որբ աղջիկներ կը սնուցանէ, կը հագուեցնէ, այլ և անոնց ժամանակին պահանջած դաստիարակութիւնն ու կրթութիւն տալով զանոնք ընկերական «չլսարհին, և միով բանիւ ազգին օգտակար անդամներ կը հանդիսացնէ. Թէպէտ և հաստատութեանս տէրը՝ իր որբոց, իրենց բարերարաց համար տիւ և գիշեր աղօթել սովորեցուցած է, և սակայն ամէն տարի տարեդարձի առթիւ՝ Որբանոցս, համայն բարերարաց երախտաւորութեան, նոցա ննջեցելոց հոգւոյն հանգստեան համար յատուկ Ս. Պատարագ և պաշտօն մատուցանել տալու բարի սովորութիւն ունի։ Եկեղեցւոյ արարողութեան ետք. Որբանոցիս մէջ տարեկան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ չքեղապէս, և այս, ըստ սովորութեան 'ի տես և 'ի փառաւորութիւն պիտի դրուին բարերարաց ձեռագործութեամբ վերաբերեալ ընծայք և յՈրբանոցիս պատասխանեալ որբերուն ձեռագործութիւնք։

Որբանոցիս–Հիմնադիր–Տէրը կանխաւ իր շնորհակալիքը բոլոր բարերարաց և ազգասիրաց կը մատուցանէ. Նա յոյս մեծ ունի որ նոյն օրը թէ հանդիսին առեն, և թէ անկէ ետք, և դարձեալ շաբաթ, կիւրակէ, Նոյ. 22, 23 երրորդ օրերը, յորս Որբանոցիս փաճառանոցը (Պազար) բաց պիտի լինի, ամէն ազգասէրք պիտի հաճին Որբանոցիս այցելութիւն մը տալով նորա բնակիչները քաջալերել։

Որբանոցիս պատահած անակընկալ ձախողութիւնք անշուշտ գըրգիռ մը պիտի ըլլան զամէն Հայ նոյն օրը մեր կարեկցութեան արժանի յարկին տակ հրաւիրելու։

1880 Նոյ. 13 Խասգիւղ — Տեսուչ Որբանոցիս [illegible]

Բ. Գ. Ի Խասգիւղ [illegible]

Les annonces pour la France, l'Angleterre, l'Allemagne, l'Autriche-Hongrie, la Belgique, la Suisse et l'Amérique sont exclusivement reçues par la *Compagnie Générale de Publicité Etrangères* *G. L. DAUBE et Cie*, à Paris, Londres, Berlin, Vienne, Francfort, Zurich, etc.

նաւներն, առաւօտէն մինչեւ ժամը 7, նախլիկլյուկ եւ այս Հալըճը օլլու կը հանդիպին ։ Այցելուք իրենց գիւղանութեան համար, նախլիկլյուկ երթալու են, այս առանց շոգենաւէն դուրս ելնելու Հալըճը օլլու դալու են ։ Նոյն

ԻԼԱՆ

Սօտա 2000 քըյէ, պէհէր քըյէսի 50 բարա. Շարապ թօլթըսը 1500 քըյէ, պէհէր քըյէսի 12 ղրուշ. Գըրմըզ 300 քըյէ, պէհէր քըյէսի 30, Գըրմըզը բօթաս 250 քըյէ, պէհէր քըյէսի 14 ։ Ճէհրի 150 քըյէ, պէհէր քըյէսի 9. Թուզ բուհի քըյէ 250, պէհէր քըյէսի 4. Մօր պադամ 500 քըյէ, պէհէր քըյէսի 1/2 ։ Զիվիտճիք քըյէ 200, պէհէր քըյէսի 10. Գուրա մաչօ քըյէ 60, պէհէր քըյէսի 14. Զաճ եաղը 100 քըյէ, պէհէր քըյէսի 4 պուչուք։

Իզմիտ մէ Փէսհանէ Ֆապրիգալար իչուն մուպայեա օլունաճագ օլան պալատէ մուրապպաժ օն դալէմ էճզա թարիխի քարարընամա հէման մէ քեամիլէն մութէահհիտին մազպադաընամա թէսլիմ օլունմաք մէ պահասը մագպուզ սէնէտինին վիրուտի իլէ մուամէլէսի խիթամընտա Օսմանլը լիրասը եիւզ ղրուշ հիսապը իլէ հէման լէվազըմաթ տալիրեսի վէզնէսինտէն վերիլմէք չարթը մէ չէրայիթի սայիրեսի իլէ ֆիյաթը մէյդանը իլէ թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի սանիի րումինին 17նճի բազար իրթէսի կիւնինէ դատար պէհէր կիւն միւնադասը պիլ իճրա դարարը դաթիսի վիրիլէճէյինտէն իթայէ Թալիպ օլանլար մէ օն սէքիզինճի սալը կիւնիւ եիւզտէ պէշ Թէնզիլինէ րաղպէ պուլունանլարըն Հարպիյէ նէզարէթի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի մէ կէլէմէյէն զէվաթ օլաըզը հալտէ խաճճէքլէրի Թէնզիլաթը միւմզա վարագայի սահիհա իլէ տաիրէի մէզքիւրէ յէ պիլտիրմէլէրի ։

12 Թըշրինի սանի 96 3

Ալաճա գօյմնլըդ ենսիզ Թիրէ չէրիտ արշըն 1, բարա 35.

Մօր Թիրէ գօյմնլըդ չէրիտ արշըն 1, բարա 55.

Կէրմիլիք մէ չամթալ գօյմնլըք քէթէն չէրիտ արշըն 1, բարա 70.

Հարպիյէ Սարաճխանէ անպարընա Թարիխի դարարընամէ իթիպարէն պիր սէնէ խիթամընէ դատար հէր նէ միգտար լիւզում օլուպ տէ Թալիպ օլունուր իսէ պիլ իմալ Թէսլիմ դըլընմագ մէ բէսմի կէօմրիւկի իլէ Թէսլիմինէ դատար մէսարիֆի միւթէահհիտէ այիտ օլմագ մէ մագպուզ սէնէտլէրինին վիրուտի իլէ մուամէլէսի խիթամընտա էսմանը սիմ մէճիտիէ 19 ղրուշ հիսապը իլէ հէման լէվազըմաթ տաիրէսի վէզնէսինտէն վերիլմէք չարթը մէ չէրաիթի սաիրեսի իլէ միւպայեա օլընաճագ պալատէ մունհասըր տէօրթ դալէմ գօյմնլըք չէրիտ ֆիաթը մուրապպաժլէրի իլէ Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի սանիի րումինին 18ինճի սալը կիւնիւնէ դատար պէհէր կիւն միւնադասը պիլ իճրա եէվմի մէզքիւրտէ դարարը դաթիսի վէրիլէճէյինտէ իթայէ Թալիպ օլանլարըն մէ 19նճը չէհարշէնպէ կիւնիւ եիւզտէ պէշ Թէնզիլինէ րաղպէ պուլունանլարըն Հարպիյէ նէզարէթի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի մէ կէլէմէյէն զէվաթ օլաըզը հալտէ խաճճէքլէրի Թէնզիլաթը միւմզա վարագայի սահիհա իլէ տաիրէի մէզքիւրէ բիւտիլմէլէրի ։

12 Թըշրինի սանի 96 3

Հարպիյէ նէզարէթի ճէլիլէսի տաիրէսի սէրանճամէ մէ եսքի Թալչընխանէ գարուսի ճիճէլթիւ-տէ պու օլմանըն մէ մաթպուխ միքտարը մէ պէսլիլմէսի մէ պուր պէզմէ մուսաթա բաղալը օլունանլարն ինչաատ մէ պաշղա օլունաճագ առանցնարէ մէ մութաթար մէ չէրաթի սարիէսինի Թաքրիրանա սու մէմուլէ մէ ինֆազ սունանլար ինտէ իզին մէ ինգառ բիլունմաքլա 3 կիւն եանի ճիւմա իրթէսի մէ բազար իրթէսի մէ բէնճշէնպէ կիւնլէրի սաաթ պէշտէն 7յէ դատար Հարպիյէ նէզարէթի խիթիսքեամ մէ ինշաաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իւզումէ իլան մէ իխթար օլունուր ։

12 Թըշրինի սանի 96 3

Հարպիյէ էյիպխանէ անպարընա 20 պին չիֆթ տէն 30 պին չիֆթէ դատար միւպայեա օլընաճագ խամ իչի եուն չօրապըն քարարընամէ իթիպարէն նըմունէ օն կիւն մէ նըմունէ տիւկէրի իկիլըմի կիւն միրուրինտէ Թէսլիմ օլընմաք մէ պահասը մագպուզ սէնէտլէրինին վիրուտի իլէ մուամէլէսի խիթամընտա սիմ մէճիտիէ 19 ղրուշ հիսապը իլէ հէման լէվազըմաթ տաիրէսի վէզնէսինտէն վերիլմէք մէ բէսմի կէօմրիւկի իլէ Թէսլիմինէ դատար քիւաֆէի մէսարիֆի միւթէահհիտէ այիտ օլմագ չարթը մէ չէրայիթի սայիրեսի իլէ պէհէր չիֆթի 3 ղրշ 5 բարայա Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի սանիի րումինին 17նճի բազար իրթէսի կիւնիւնէ դատար պէհէր կիւն միւնադասը պիլ իճրա եէվմի մէզքիւրտէ դարարը դաթիսի վերիլէճէյինտէն, իթայէ Թալիպ օլանլարըն մէ 18նճի սալը կիւնիւ եիւզտէ պէշ Թէնզիլինէ րաղպէ պուլունանլարըն Հարպիյէ նէզարէթի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի մէ կէլէմէյէն զէվաթ օլաըզը հալտէ խաճճէքլէրի Թէնզիլաթը միւմզա վարագա իլէ տաիրէի մէզքիւրէ բիլտիրմէլէրի ։

12 Թըշրինի սանի 96 2

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

Փ. Վ. Ծաննիի 1867ին հիմնած, եւ անցեալ Մայիս 5ին հրկիզեալ հռչակաւոր Արեւանչան դեղարանն գեղեցկապէս նորոգուելով վերստին բացուեցաւ ։

Դեղօրայք, վիրաբուժական գործիք, անուշահոտութիւնք եւ ընդհանուր նիւթք նորոգ հասեալ յԵւրոպայէ, արագութիւն ծառայութեանց, եւ ուշադրութիւն ի պատրաստութեան դեղագրոց ։

Մեծաքանակ վաճառմանց համար, Փ. Վ. Ծաննի՝ Պահճէ գաբուճէլալ պէյ խանն ունեցած դեղօրէից մթերանոցը պահած է, ուր դաւառաց համար յանձնարարութիւնք կ՚ընդունուին ։

Բերայի մեծ փողոցին մէջ 1852էն ի վեր հիմնեալ դեղարանը՝ Փ. Վ. Ծաննիի որդւոյն՝ վկայեալ քիմիագէտ Ժ. Ծաննիի՝ տնօրէնութեան ներքեւ է ։

Տուն՝ յԱգրիանուպօլիս, գործարան ի Բէոսս ։ Գինք խիստ չափաւոր ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԻԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
ՂԱԼԱԹԱ ՆՈՐՕ ԽԱՆ

ՆՈՐ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄՈՎ

Ըստ երաշխաւորութեամբ կառավարութեան

Պիտի քաշուի դեկտ. 15ին (Ն. Տ.)

Այս նոր վիճակահանութիւնը 46,640 պարգեւ կը պարունակէ, որք չորս բաժանմամբ պիտի քաշուին ։ Տոմսակաց արժեգինն ՚ի պաշտօնէ որոշուած է եւ առաջին երկու բաժանմանց համար կը հասնի

Ֆրանք 22,50՝ ամբողջ տոմսակի համար .

Ֆրանք 11,25՝ կէս տոմսակի համար ։

Այս նոր վիճակահանութեան մէջ ամենէն բախտ բաղդով շահուելիք ամենամեծ վիճակն է

500.000 ՖՐԱՆՔ

Սոյն վիճակահանութիւնը կը պարունակէ նաեւ մանաւորապէս հետեւեալ պարգեւները .

Տոմսակ	Ֆրանքէն	Ֆրանք
1	312,500 —	312,500
1	187,500 —	187,500
1	125,000 —	125,000
1	75,000 —	75,000
1	62,500 —	62,500
2	50,000 —	100,000
2	37,500 —	75,000
5	31,250 —	156,250
2	25,000 —	50,000
12	18,750 —	225,000
1	15,000 —	15,000
24	12,500 —	300,000
4	10,000 —	40,000
3	7,500 —	22,500
52	6,250 —	325,000
6	5,000 —	30,000
108	3,750 —	405,000
214	2,500 —	535,000

եւ այլն, եւ այլն ։

Տոմսակաց արժէքը պէտք է յուղարկել ամեն երկրի Պանքնօթներով, բօլիսայի Մանդայով, որ եւ է երկրի Թէմպռ բօսթով, եւ կամ Գերմանիոյ, Անգլիոյ կամ Գաղղիոյ Պանքաներու վրայ փոխանակագրով ։ Դրամն ընդունելնուս պէս յատուկ նամակաւ մը կը ղրկենք յանձնարարեալ տոմսակներն, որք տէրութեան զինանշանովը վաւերացեալ են . առանց հետ նաեւ վիճակահանութեան յայտագիրն ալ գաղղիական լեզուաւ, եւ ամեն վիճակարկութենէ յետոյ պարգեւներուն եւ շահող թուոց պաշտօնական ցուցակը ։ Շահուած պարգեւներուն գինն անմիջապէս կը վճարուի մեր միջոցաւ, կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ, հնչուն դրամով շահողին բնակարանը ։

Bureau principal de Loterie
ISENTHAL & Ci.
Hambourg (Allemagne)

Մեր թղթակցութիւնն Եւրոպական ամեն լեզուօք կը կատարի ։ Նամակ մը Արեւելից քաղաքներէն մինչեւ Համպուրկ 180 ժամէն կը հասնի եւ փոխադարձաբար ։

Steiner Bureau d'annonces Hambourg.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԺԱՄԱՑՈՅՑ

Արեւ ծագելն զօրուեցաւ	11,25
Այս առաւօտ բացուեցաւ	12, 3
Կէս օրին	12, 5

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ
15 Նոյեմբեր

Օսմ. Թէ. Տէնքրոյ	Անգղ. լիր.	4, 4
» Փոխանակութեան	»	2,38
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»	7,20
Թրէնի Տէնքրոյ	»	3,25
Փոխ. 1865 (Մուկթ ան) 6 0/0	Ֆր.	53,
» 1865 (») 6 0/0	»	54,
» 1869 (Ճինար) 6 0/0	»	52,50
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզօր)	»	18,
» 1873	»	50,50
Բումէլիի երկաթուղի	»	53,
Լոտրիաւ	»	96,
Թրամուէյ	Օսմ. լիր	400
Թղթադրամ	»	1220

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
15 Նոյեմբեր

Անգղ. լիրա	ղրշ.	109 36
Նափոլէոն ոսկի	»	87 32
Իմբէրիալ Ռուս	»	89 36
Օսմանեան Մէճիտիէ	9 ղրշ.	6 բարէք
Գըրըմիզ	ղրշ.	51 25
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	7 14
Հինդոյ	»	212 20
Վենետ	»	129 10
Մէթալիք	»	213
Պզինձ	»	508
Տ փարանոց	»	250

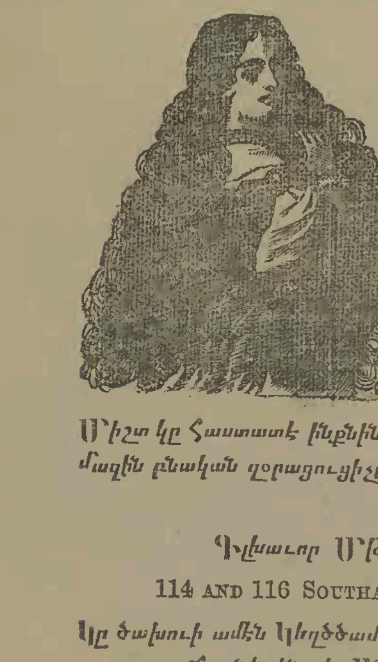

"Կատարելութիւն" ։

ՄԻՍՏՐԸՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ
Աշխարհահռչակ Մազ նորոգողը

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Երբեք չվրիպիր նորոգելու Ալեւոր Մազը իր երիտասարդական գոյնին, ընծայելով անոր նոր կեանք, աճում, եւ փայլուն գեղեցկութիւն ։ Իր արդիւնքը ստոյգ եւ կատարեալ է, շուտով վանելով ալեւորութիւնը։ Ներկ մը չէ։

Միշտ կը հաստատէ ինքնին իբր մազին բնական զօրացուցիչը ։

Գլխաւոր Մթերանոցը (Մաղազան) է,—
114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Անգլիա ։

Կը ծախուի ամեն Կեղծծամավաճառներէն, Անուշահոտ Իւղավաճառներէն, եւ Անգլիացի Դեղավաճառներէն ։

Կ. Պոլիս Ս. Բանզիլ.ք եղբարց քով Ֆարմասի Պրիթանիք Բերա Մեծ փողոց եւ Լամլինտ Քարլիւէնայի քով, Անգղիական մթերանոց, Նեւքսէք Գալտըրըմ Ղալաթիա

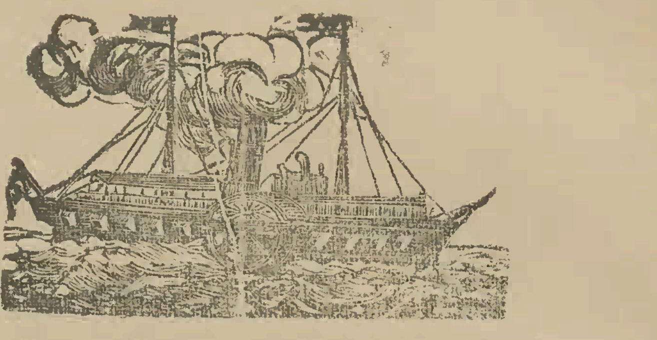

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ
1880 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 15 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 30
ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ — Բօղազէն ելնող շոգենաւերը

2 15 Արնաւ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Գալաթա ։
2 15 Պէյքօզ, Բաշաղ. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ.
2 15 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Ըսթէն. Քօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք. Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ.
2 30 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ ։
2 45 Եէնիմահ. Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Միրկէն, Ռ. Հիսար, Պէպէք. Արնաւուտ, Գուրուչ, Օրթաք, Պէշիքթաշ ։
3 Ք Ա. Գավաքէն. Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ. Բաշաղ. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ. Գուզ. Գալաթա.
4 Եէնիմահ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ըսթէն. Էմիրկ. Քօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ ։
5 30 Պէյքօզ, Բաշ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ, Վանիք. Չէնկէլ Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք ։
5 30 Եէնիմահալլէ Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Ըսթէնէ. Էմիրկ. Քօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնաւ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիք.
6 30 Եէնիմահ. Պէօյիւքտ, Թար. Պէյքօզ. Եէնիք. Էմիրկ. Գանլըճա Ռ. եւ Ա. Հիսար, Գանտ Արնաւ. Չէնկէլ Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Պէշ. Խոկ ։
7 45 Ա. եւ Ռ Գավաղ, Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւքտ. Թար. Եէնիք. Ըսթէն, Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Արնաւ. Օրթ. Պէշիկթաշ։
8 45 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ, Բ. Պօհճէ, Բ. Բ. մահ. Գանլճ. Ա. Հիսար, Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզ. Խոկ.
9 30 Եէնիմահ, Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ, Եէնիք, Քօյաճ. Ռ. Հիսար, Պէպէք. Արնաւ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ.
10 15 Մէզար, Պէօյիւք Թարապ, Եէնիք, Էմիրկ Ռ, Հիսար, Արնաւ, Գուրուչ, Օրթաք, Պէշիք.

Կամուրջէն ելնող շոգենաւերը

3 30 Գալաթա, Խոկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկէլ. Արնաւ. Գանտիլ. Ա. Ռ Հիսար, Գանլըճ. Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ Պէօյիւքտէրէ, Եէնիմահալլէ ։
3 45 Պէշիքթաշ, Օրթաք, Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիքէօյ Թարապ, Պէօյիւք, Մէզար, Եէնիմ.
4 Խոկ. Գուզկ. Պէյլէր Չէնկէլ Վանիք, Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլըճ, Բաշաղճ, Պէյքօզ։
4 45 Գալաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար. Քօյաճ. Եէնիք. Թար. Պէօյիւքտ. Մէզար. Եէնիմահ. Ռ. եւ Ա. Գավաղ ։
5 45 Պէշիք, Օրթաք, Գուրուչ, Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք, Թարապ, Պէօյիւքտ. Մէզար. Եէնիմահալ.
6 45 Խոկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկէլ Արնաւ. Գանտ. Ռ. Հիս. Գանլըճա, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ ։
8 Պէշիկթաշ, Օրթք. Արնվ. Պէպէք. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ Պէօյիւքտէրէ, Եէնիմահալլէ ։
9 30 Պէշիկ. Օրթք. Գուր. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Քօյաճըք. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէյիւք. Մէզար. Եէնիմահ. Ռ եւ Ա. Գավաղ ։
10 Գալաթաշ, Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլ Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար. Գանլ. Բ. Պաղ. Պէյքօզ. Թարապ. Պէօյիւք. ։
10 15 Պէշիկ, Օրթաք. Գուրչէշ. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Ըսթէն. Եէնիք. Թարապ Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմահալլէ ։
11 Պէշիկթ. Օրթաք. Գուրչէշ. Արնվ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Քօյաճ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահալլէ ։
11 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլ Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշաղ. Պէյքօզ ։
11 30 Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկէլ Վանիք. Արնաւ.
12 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչէշմէ, Արնաւուտքէօյ ։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Իսկիւտարէն ժամ	Կամուրջ ժամ		Կամուրջէն ժամ	Իսկիւտար ժամ
2				8
2 30			2 45	8 30
3	8 45		2 45	9
3 30	8 40	Պէշիքթաշ	3 15	9 35
4	9 20		3 45	10
4 30	9 45		4 15	10 20
5 0	10 5		4 45	10 45
5 30	10 30		5 15	11 5
6 15	10 40	Գուզկ.	6 Պէշիք.	11 25
7	11 10		7	11 45
	11 35			12 5
	12 5			

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Իսկիւտարէն ժամ	Կամուրջ ժամ		Կամուրջէն ժամ	Իսկիւտար ժամ
2 30	7			8
3	8 15		2 30	8 45
3 30	8 40	Պէշիքթաշ	3	9 20
4	9 20		3 30	10
4 45	9 50		4	10 30
5 30	10 30		4 45	11 5
6 15	11		5 30	11 40
	11 30		6 15 Պէշիք.	12 5
	12 5		7	

Ուրբաթ օրերը ժամը 4ին շոգենաւ մը կամուրջէն պիտի ելնէ եւ Խոսկիւտար, Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշաղճէ հանդիպելով Պէյքօզ պիտի երթայ ։

Նոյնպէս ամեն ուրբաթ ժամը 5 1/2ին Եէնիմահալլէէն շոգենաւ մը պիտի ելնէ եւ Մէզար, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Միրկէօն, Ռ. Հիսար, Պէպէք, Օրթաք. Արնվ. Պէշիկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնէ.